IX kadencja

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Senioralnej**
(nr 47)
z dnia 3 listopada 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 47)

3 listopada 2022 r.

Komisja Polityki Senioralnej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Joanny Borowiak (PiS)**, przewodniczącej Komisji, oraz poseł **Lidii Burzyńskiej (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– informację na temat dostępności edukacji cyfrowej osób starszych w celu zapewnienia im możliwości realizowania wybranych potrzeb zdalnie – cyberbezpieczeństwo seniorów – ochrona danych osobowych seniorów.

W posiedzeniu udział wzięli: **Adam Andruszkiewicz** sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz ze współpracownikiem, **Lidia Ułanowska** dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, **insp. Piotr Kulesza** zastępca dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji wraz ze współpracownikiem, **Anna Olszewska** dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, pełnomocnik wojewody mazowieckiego ds. seniorów, **Kordian Kulaszewicz** prezes Fundacji Adaptacja, członek Rady ds. Polityki Senioralnej przy Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, **Elżbieta Ostrowska** przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej oraz **Mateusz Czarnowski** pełnomocnik wojewody kurajwsko-pomorskiego ds. polityki senioralnej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Elżbieta Przybylska** oraz **Andrzej Kniaziowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dzień dobry.

Otwieram 47. posiedzenie Komisji Polityki Senioralnej.

Witam państwa serdecznie. Witam państwa posłów pracujących w Komisji. Witam również naszych gości. Witam pana Adama Andruszkiewicza, sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – dzień dobry, panie ministrze. Witam panią Katarzynę Nosalską, dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Witam przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, pana inspektora Piotra Kuleszę oraz panią młodszą inspektor Wandę Mende – witam państwa serdecznie. Witam serdecznie przedstawiciela Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, panią doktor Lidię Ułanowską, stałą bywalczynię naszej Komisji – witamy, pani dyrektor. Serdecznie witam panią Annę Olszewską, dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, pełnomocnik wojewody mazowieckiego ds. seniorów. Witam serdecznie panią doktor Elżbietę Ostrowską, przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Witam pana Jerzego Płókarza, prezesa Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej. Pana Mateusza Czarnowskiego, pełnomocnika wojewody kujawsko-pomorskiego ds. polityki senioralnej. Witam pana Kordiana Kulaszewicza, przedstawiciela Fundacji Adaptacja i członka prezydium Rady ds. Polityki Senioralnej przy Ministrze Rodziny i Polityki Społecznej.

Wszyscy państwo posłowie otrzymaliście zawiadomienie o posiedzeniu wraz z porządkiem dzisiejszego spotkania. Czy są pytania do porządku dziennego? Nie ma pytań.

Stwierdzam kworum.

Również stwierdzam przyjęcie porządku dziennego oraz protokołu poprzedniego posiedzenia Komisji.

W tym momencie przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Uprzejmie proszę pana Adama Andruszkiewicza, sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Następnie proszę pana inspektora Piotra Kuleszę o przedstawienie informacji na temat dostępności edukacji cyfrowej osób starszych w celu zapewnienia im możliwości realizowania wybranych potrzeb zdalnie – cyberbezpieczeństwo seniorów – ochrona danych osobowych seniorów.

Jednocześnie informuję państwa, że przedstawiciele Urzędu Ochrony Danych Osobowych uzupełnią materiał i wyposażą nas w stosowną wiedzę na kolejnym posiedzeniu Komisji. Jest to wątek dotyczący ochrony danych osobowych seniorów.

Bardzo proszę, panie ministrze. Oddaję panu głos.

Sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Adam Andruszkiewicz:

Bardzo serdecznie dziękuję.

Szanowna pani przewodnicząca, państwo parlamentarzyści, Wysoka Komisjo, zaproszeni goście, na wstępie bardzo serdecznie dziękuję pani przewodniczącej Joannie Borowiak za możliwość rozmowy na temat dostępności edukacji cyfrowej dla osób starszych. Dla naszego rządu jest to niezwykle ważna sprawa – w tym gronie wiemy to doskonale, zwłaszcza że seniorzy są tą grupą, która z różnych przyczyn jest grupą najbardziej wykluczoną, jeśli chodzi o dostępność usług cyfrowych, jeśli chodzi o możliwość korzystania z internetu, dlatego nasz rząd stawia tutaj szczególny nacisk, żebyśmy ten dystans, który wynika przede wszystkim z zaszłości historycznych, nadrabiali. Jako rząd Rzeczypospolitej Polskiej zrealizowaliśmy oraz wciąż realizujemy szereg programów, które mają na celu zminimalizowanie dystansu, zmniejszenie luki, którą widzimy na rynku cyfrowym. Z roku na rok udaje nam się zrobić coraz więcej. Zwłaszcza pandemia COVID-19 pokazała, jak ważne jest posiadanie przynajmniej takich podstawowych kompetencji cyfrowych. Właśnie grupa seniorów była najbardziej narażona na negatywne skutki pandemii, to ich objęliśmy szczególną opieką i staraliśmy się robić wszystko, aby szereg spraw mogli załatwiać, nie wychodząc z domu, aby nie narażać swojego niezwykle cennego zdrowia.

Natomiast przybliżając szczegóły szanowni państwo, Wysoka Komisjo, pani przewodnicząca, posłużę się materiałem, który specjalnie na to posiedzenie przygotowaliśmy. Osoby starsze są grupą społeczną, w której skala wykluczenia cyfrowego należy do najwyższych w Polsce. Według Eurostatu w 2021 r. 42% osób w wieku 65–74 lata nigdy nie korzystało z internetu, natomiast średnia unijna wyniosła 29% dla tej samej grupy wiekowej. 13-punktowa różnica w tym zakresie jest istotna i wymaga podejmowania działań naprawczych.

Przyczyny wykluczenia cyfrowego można dzielić na obiektywne i subiektywne. Pierwsze są związane z brakiem możliwości podłączenia internetu, brakiem sprzętu, odpowiednich usług lub możliwości ich zakupu, jak również niedostosowaniem urządzeń, aplikacji do potrzeb użytkowników takich jak osoby starsze czy obarczone niepełnosprawnościami. Drugie mają postać mentalną i sprowadzają się do braku motywacji, braku umiejętności. Z badań wynika, że wśród populacji w wieku 65–74 lata nie więcej niż 16% obywateli nie korzysta z sieci z powodu braku odpowiedniego sprzętu, 2% z powodu niepełnosprawności, 3% ze względu na zbyt wysokie koszty technologii cyfrowych. Wśród przyczyn wymienia się również brak motywacji, umiejętności – aż 64% nie ma potrzeby korzystania z internetu, 54% nie ma do tego odpowiednich umiejętności. Można więc konstatować, że główną przyczyną wykluczenia cyfrowego seniorów jest brak kompetencji cyfrowych. Według danych Eurostatu wśród osób w wieku 65–74 lata w Polsce aż 90% osób nie posiada nawet podstawowych umiejętności cyfrowych. W Unii Europejskiej jest to średnia około 75%, czyli także bardzo wysoka. Jeżeli 42% seniorów korzysta z internetu, a zaledwie 10% posiada podstawowe lub ponadpodstawowe kompetencje cyfrowe, a pozostałe 32% porusza się w sieci nijako troszeczkę po omacku, bardziej amatorsko, stają się oni niestety również celem cyberprzestępców i oszustów. Brak kompetencji cyfrowych wpływa na bezpośrednie obniżenie jakości życia seniorów i ich bezpieczeństwa w sieci.

Dlaczego wykluczenie cyfrowe jest ważnym problemem? Nie trzeba dziś nikogo przekonywać, że cyfryzacja objęła swoim zasięgiem wszystkie dziedziny życia współczesnego człowieka.

Dodatkowo pandemia COVID-19 spowodowała, że dzięki internetowi mogliśmy utrzymać ciągłość działania w warunkach odosobnienia zarówno w przypadku pracy, nauki, korzystania z usług zdrowotnych, administracji i usług komercyjnych, jak chociażby zakupy, ale też podtrzymywania relacji społecznych czy korzystania z rozrywki online. Z tych wszystkich dobrodziejstw internetu niestety nie mogli korzystać wykluczeni cyfrowo seniorzy.

Wynika z tego, że nie bez powodu spotykamy się tu dziś, aby omówić temat dostępności edukacji cyfrowej osób starszych. Chcę jednak podkreślić, że obok dostępności edukacji cyfrowej równie istotną kwestią jest motywowanie osób starszych do wyjścia ze stanu wykluczenia cyfrowego i podniesienia swoich kompetencji cyfrowych. Jest to więc misja nie tylko dla rządu, ale także dla mediów i pozostałej części społeczeństwa – by namawiać i edukować seniorów chociażby w ramach zwykłych kontaktów międzypokoleniowych. Wśród przykładów działań realizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów na odcinku cyfryzacji można wymienić kampanie „e-Polak potrafi!", finansowaną z programu operacyjnego „Polska cyfrowa". Jej celem jest nie tylko edukacja, ale i międzypokoleniowa współpraca. Stąd działania kierowane są nie tylko do seniorów, ale także do ich bliskich, dzieci i wnuków. W ramach kampanii do tej pory zostały zrealizowane następujące działania: kampania telewizyjna zachęcająca seniorów do załatwiania spraw urzędowych przez internet, seria poradników i instruktarzy, przygotowano pięć napisanych przystępnym językiem broszur oraz pięć krótkich filmików instruktażowych, które wprowadzają seniorów w bezpieczny świat internetu. Wszystkie materiały przygotowane w ramach kampanii znajdują się na naszych stronach gov.pl. Cykl „e-Senior w internecie", czyli wywiady ze znanymi seniorami dotyczące korzystania z internetu, w tym bezpiecznego korzystania z sieci, konkurs „e-Senior potrafi!", kampania „Seniorze – spotkajmy się w sieci", której celem była i jest chęć pomocy seniorom w poznaniu internetu oraz edukacja, jak bezpiecznie z niego korzystać. W planach jest kolejna kampania skierowana do seniorów poprzez organizacje zrzeszające seniorów.

W zakresie działań dotyczących dostępności edukacji cyfrowej informuję o następujących inicjatywach. W ramach działań szkoleniowych na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych programu operacyjnego „Polska cyfrowa" łącznie szkoleniami zostanie objętych około 70 tys. seniorów. Realizowane są projekty specjalne dedykowane osobom z grupy wiekowej 65+, których celem są działania szkoleniowe ukierunkowane na rozwój kompetencji cyfrowych i medialnych. Osoby starsze uczą się na przykład, w jaki sposób umówić się do lekarza przez internet, porozmawiać z dziećmi czy wnukami przez komunikatory internetowe lub jak założyć internetowe konto bankowe. Seniorom przekazywane są także tablety umożliwiające wykorzystanie oraz dalsze rozwijanie zdobytych w czasie szkoleń umiejętności. Do końca roku 2021 projekty objęły szkoleniami przeszło 28 tys. seniorów, a do września bieżącego roku udział przeszkolonych przekroczyła 31 tys. osób. Zrealizowano 22 projekty grantowe skierowane do osób dorosłych na terenie całej Polski, w ramach których do końca 2021 r. wsparcie szkoleniowe uzyskało 24 tys. seniorów, docelowo udział w szkoleniach weźmie udział ponad 28 tys. osób w grupie wiekowej 65+. Celem projektów jest realizacja działań szkoleniowych ukierunkowanych na rozwój kompetencji cyfrowych osób nieposiadających takich umiejętności lub chcących rozwijać posiadane już kompetencje cyfrowe. Zrealizowano 17 projektów skalujących dobre praktyki działania – działania, które przyniosły konkretne, pozytywne rezultaty, są powtarzalne i trwałe, możliwe do zastosowania w podobnych warunkach w innym miejscu lub przez inne podmioty na większym terenie, w ramach których wsparcie otrzyma prawie 10 tys. seniorów z grupy 65+. Projekty dotyczą na przykład rozwijania umiejętności wykorzystywania różnych narzędzi komunikacji elektronicznej do utrzymywania i rozwijania relacji z bliskim, dbania o swoje bezpieczeństwo w sieci, wykorzystywania narzędzi cyfrowych do edukacji, realizowania swojego hobby.

Minister cyfryzacji ogłosił dwa konkursy na realizację zadania publicznego, w ramach których wpłynęło ponad 600 ofert i wniosków. Aktualnie trwają prace komisji konkursowej nad ich oceną. Pierwszy konkurs został ogłoszony na dofinansowanie przedsięwzięcia polegającego na doposażaniu stanowisk służących do podniesienia kompetencji cyfrowych seniorów. Przedmiotem konkursu jest doposażanie placówek typu senior+, w tym dzienne domy senior+ i kluby senior+, stanowisk służących podnoszeniu poziomu kompetencji cyfrowych seniorów oraz upowszechnianie i rozwijanie kompetencji cyfrowych

seniorów. Podmiotami publicznymi mogącymi ubiegać się o dofinansowanie z tego konkursu są jednostki samorządu terytorialnego. Na realizację wyżej wymienionego zadania w 2022 r. zaplanowaliśmy środki w wysokości 6 mln zł. Drugi konkurs, pod tytułem „Cyfrowe kluby seniora", skierowany został do organizacji pozarządowych i ma na celu doposażanie stanowisk służących podniesieniu kompetencji cyfrowych. Na realizację zadania w roku bieżącym przeznaczyliśmy również kwotę 6 mln zł.

W kolejnych latach planujemy realizację „Programu rozwoju kompetencji cyfrowych", który zostanie przyjęty przez Radę Ministrów jeszcze w tym roku. Program będzie konsolidował działania na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych w Polsce do roku 2030, z których część jest dedykowana właśnie seniorom. Przykładem jest uruchomienie klubów rozwoju cyfrowego, które będą ogólnodostępnym miejscem edukacji cyfrowej i zaznajamiania społeczności lokalnych z nowymi technologiami. Planujemy uruchomienie około 2,5 tys. klubów cyfrowych, potencjalnie w każdej gminie, przygotowanie do pracy w nich około 5 tys. edukatorów, animatorów rozwoju kompetencji cyfrowych, którzy będą mogli pomagać zainteresowanym osobom w zaznajamianiu się z nowymi technologiami oraz w podnoszeniu ich kompetencji cyfrowych. Kluby zostaną utworzone w oparciu o istniejące w poszczególnych gminach biblioteki, mediateki, domy kultury, uniwersytety trzeciego wieku, etc. Kluby rozwoju cyfrowego wzbogacą te miejsca o nowe funkcje, czyniąc je jeszcze bardziej użytecznymi dla społeczności lokalnej. Dzięki powstaniu blisko 2,5 tys. klubów rozwoju cyfrowego każda zainteresowana osoba uzyska blisko miejsca swojego zamieszkania możliwość nabywania i rozwijania umiejętności cyfrowych.

Tutaj, Wysoka Komisjo, pani przewodnicząca, mała dygresja. Ponieważ już wtedy, kiedy wcześniej przedstawiliśmy ten projekt, to część mediów ogólnokrajowych skomentowała projekt powołania klubów rozwoju cyfrowego w nieładny sposób, pisząc o tym publicznie, że rząd zamierza stworzyć kafejki internetowe. Z tego miejsca chciałbym prosić Wysoką Komisję, abyśmy ponad podziałami politycznymi z takimi publikacjami walczyli, ponieważ jest to niezwykle szkodliwe. To nie są kafejki internetowe, to są miejsca, gdzie będą pracować edukatorzy związani również z organizacjami pozarządowymi z całego kraju, którzy będą po prostu uczyć seniorów, jak można przełamać bariery w zakresie wykluczenia cyfrowego, jak założyć profil zaufany, jak korzystać z e-usług itd. W związku z powyższym prosilibyśmy, żeby reagować, być wyczulonym na tego typu publikacje, ponieważ ośmieszanie tego nie sprzyja. Wiem oczywiście, że z poziomu niejednej redakcji zlokalizowanej w wielkim mieście jest bardzo łatwo śmiać się z tego, że gdzieś na wsi powstanie taki klub. Tak że prosiłbym państwa, Wysoką Komisję, o wsparcie.

Kolejnym przykładem jest realizacja działania finansowego ze środków unijnych pod tytułem „Rozwój kompetencji cyfrowych osób wykluczonych, niepełnosprawnych lub z niskim poziomem kompetencji cyfrowych" w celu przygotowania tych osób do funkcjonowania w świecie cyfrowym. Do podnoszenia kompetencji cyfrowych wykorzystane zostaną głównie formy kształcenia nieformalnego zachęcające do aktywności w obszarze samodoskonalenia oraz pokazujące, że zdobyte umiejętności mogą poprawić sytuację życiową i zawodową oraz podnieść jakość życia.

W zakresie edukacji systematyki związanej z ochroną danych osobowych, tak jak powiedziała pani przewodnicząca, właściwym jest prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Natomiast na stronach cyfryzacji KPRM również możemy znaleźć bazę wiedzy na temat RODO oraz praw obywateli w kontekście ochrony ich danych osobowych. W zakresie tematyki cyberbezpieczeństwa na portalu gov.pl jest prowadzona stała baza wiedzy dotycząca cyberbezpieczeństwa adresowana do wszystkich użytkowników internetu, w tym również do seniorów.

Mówiąc o portalu gov.pl, chcemy wspomnieć, że dokładamy wszelkich starań, aby witryna była przyjazna dla seniorów, na przykład poprzez publikowanie w niej treści usług opisanych prostym, rozumiałem językiem. Wszystkie e-usługi w naszej administracji tworzymy również z myślą o osobach starszych, posiadających niższe kompetencje cyfrowe, jak również na bieżąco monitorujemy techniczną i funkcjonalną obsługę serwisu gov.pl. Informacje i usługi prezentowane w serwisie gov.pl przygotowywane są pod kątem osób starszych. Zarówno na poziomie technicznym – dającym możliwość obsługi za pomocą

myszki i klawiatury, jak również na poziomie funkcjonalnym – wspomagającym rozumienie treści dla tych seniorów, którzy dopiero rozpoczynają pracę z internetem.

W czasie pandemii COVID-19 niezwykle również ważne było to, aby szybko i sprawnie pomóc naszym drogim seniorom korzystać z e-usług oraz generalnie odnaleźć się w świecie internetu, którego znaczenie radykalnie wtedy wzrosło. Stąd też w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów powołaliśmy również instytucję, którą nazwaliśmy „Cyfrowy wolontariusz". W ramach tej instytucji, dzwoniąc na ogólnopolską infolinię, każdy senior mógł uzyskać bezpłatną pomoc od cyfrowego wolontariusza, który mógł pomóc seniorowi, na przykład nauczył go, jak założyć skrzynkę poczty elektronicznej, jak załatwiać swoje sprawy przez internet, jak można zakupić towary przez internet. Więc taka bezpłatna infolinia, taki korpus wsparcia seniorów funkcjonował. Również wprowadziliśmy możliwość tymczasowego potwierdzenia profilu zaufanego – do tej pory była tam wymagana obecność fizyczna, aby profil zaufany potwierdzić w kontakcie bezpośrednim z urzędnikiem. Wprowadziliśmy również możliwość zdalnego potwierdzenia poprzez videorozmowę, na przykład jeśli jakieś dziecko lub wnuczek mógł pomóc seniorowi, to wtedy pokazując dowód osobisty tego seniora można było zdalnie potwierdzić tożsamość i przez to założyć profil zaufany. Jak wiemy, profil zaufany jest kluczem do wielu e-usług.

To tyle, pani przewodnicząca. Jeśli są jakieś pytania, oczywiście jesteśmy z panią dyrektor do dyspozycji państwa, Komisji.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Dziękuję za przygotowany materiał. Dziękuję także za to, że powiedział pan, jak bardzo ważne są dla państwa sprawy wyposażenia seniorów w kompetencje cyfrowe. Rzeczywiście okazało się, jak bardzo zasoby cyfrowe, umiejętności cyfrowe są ważne. Okazało się to szczególnie istotne w okresie pandemii, kiedy mieliśmy do czynienia z lockdownami, kiedy rzeczywiście pozostawaliśmy w domach. Szczególnie grupie seniorów groziło spore wykluczenie. Cieszę się bardzo, że prowadzicie państwo tak szeroko zakrojone działania. Przede wszystkim bardzo mnie zainteresowały kluby rozwoju cyfrowego, o których pan minister wspomniał, kluby planowane do realizacji.

Chciałam też zadać kilka pytań, natomiast pan minister uprzedził już, informując o tym, jaka będzie liczba tych klubów, że 2,5 tys., że 5 tys. edukatorów. Mamy w materiale również informację, którą pan był uprzejmy nam przygotować, że przeszkolono już prawie 3 tys. osób do tego programu, dokładnie 2752. Rozumiem, że te szkolenia jeszcze trwają i będą trwały.

Chciałam zapytać, kiedy ten program ruszy i w jaki sposób gminy będą mogły do niego aplikować. Czy będą otrzymywały środki? Czy to będzie się odbywało na przykład w domach i klubach senior+? Czy to będzie decyzja włodarza gminy, kiedy ten program może ruszyć? Kiedy możemy się tego spodziewać? Bo on naprawdę jest bardzo dobry. Chciałam zapytać o jeszcze jedną niezwykle istotną kwestię związaną z cyberbezpieczeństwem naszych seniorów. Wielu ludzi, którzy doskonale sobie radzą w przestrzeni internetowej, posiadają kompetencje cyfrowe, jednak mimo tych posiadanych kompetencji pada ofiarami hakerów internetowych. Jakie są plany, żeby ustrzec seniorów? Czy w tych klubach rozwoju cyfrowego będzie się kładło nacisk na aspekt cyberbezpieczeństwa? Bardzo mnie interesuje i myślę, że nie tylko mnie, że wszystkich posłów, którzy pracują w Komisji Polityki Senioralnej. To kiedy ten program ruszy? Bo naprawdę uważam, że to jest bardzo dobry pomysł. Panie ministrze, poproszę o odpowiedź.

Czy może ktoś z państwa posłów ma jeszcze pytanie do pana ministra Andruszkiewicza, to może już… Czy pan woli odpowiedzieć na pytania pojedyncze, czy blok pytań?

Sekretarz Stanu w KPRM Adam Andruszkiewicz:

Możemy też blokiem, możemy.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

To bardzo proszę, pani przewodnicząca Paulina Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Dziękuję.

Dzień dobry, bardzo dziękuję za przedstawioną informację. Dodam tytułem wprowadzenia, że faktycznie te statystyki, które dotyczą stopnia cyfryzacji osób starszych, pozostawiają wiele do życzenia. Myślę, że świadczy to tylko o tym, jak bardzo dużo do zrobienia jest jeszcze przed nami jako państwem, bo z tych danych, które państwo przedstawili, wynika jasno, że w grupie wiekowej 65–74 nie posiada tych kompetencji 9 na 10 osób. Tak naprawdę korzystanie z takich ułatwień jak na przykład internetowe konto pacjenta jest bardzo utrudnione. Dlatego im lepsze te kompetencje, tym życie naszych seniorów jest łatwiejsze i wygodniejsze.

Rozwinę ten wątek, który pani przewodnicząca już poruszyła, gdyż faktycznie koncepcja klubów rozwoju cyfrowego wygląda bardzo obiecująco i bardzo interesująco. Z tej informacji wynika, że mają działać przy instytucjach, organizacjach, które już istnieją, na przykład uniwersytety trzeciego wieku, które już skupiają konkretną społeczność w danym miejscu. Natomiast chciałabym się też dopytać o szczegóły – na jakim etapie jest tworzenie tych klubów? Kiedy będą dostępne? Te ilości, liczby, jeżeli chodzi o same miejsca i o przeszkolonych pracowników, już pan minister podał. Jak rozumiem, same te kluby powstaną nie tylko w dużych miejscowościach, także w mniejszych miejscowościach. Czy państwo macie jakąś propozycję w sprawie równomiernego rozmieszczenia w skali kraju? Czy w każdym powiecie będzie jedno, kilka takich miejsc? Jak to wygląda z państwa perspektywy? Czy to jest przedsięwzięcie, które będzie finansowane tylko ze środków rządowych? Jak będzie wyglądało dołączenie do tego programu? Czy to gmina może wnioskować, czy na przykład może nie tylko gmina, ale sama taka organizacja pozarządowa?

Myślę, że przydałyby się konkrety dotyczące tego projektu, bo to faktycznie wygląda obiecująco. Na pewno ze swojej strony mogę powiedzieć, panie ministrze, że jeśli natknę się na takie informacje, które będą w niewłaściwy sposób ten projekt przedstawiały, to na pewno będę prostować. Myślę, że nie ma co wyśmiewać projektów. Zobaczmy, jak one działają, sprawdzajmy co zadziałało, poprawiajmy je – i wtedy dopiero je oceniajmy.

Jeszcze jedna kwestia, bo w informacji, którą dostaliśmy, jest część, która jest poświęcona prowadzeniu przez resort monitoringu stron internetowych, aplikacji mobilnych i podmiotów publicznych pod kątem dostępności. Chciałam zapytać, bo ten wątek dzisiaj tutaj nie wybrzmiał. Jakie są wnioski z tego monitoringu? Czy są pozytywne, czy może wręcz przeciwnie? Jak wiele stron, jak wiele aplikacji jest dostępna cyfrowo, zwłaszcza dla osób starszych? Tutaj kwestia, co dzieje się w sytuacji, kiedy państwo widzicie, że dana strona internetowa czy aplikacja nie jest dostępna, że warto by było coś poprawić? Czy właściciel jest o tym powiadamiany, proszony u uzupełnienie? Jak to wygląda? Czy faktycznie te strony poprawiają się pod kątem korzystania z nich? Gdyż nie każda strona internetowa jest wyposażona w takie możliwości, nie wiem, na przykład poprawić kontrast, zwiększyć wielkość wykorzystywanego fontu itd. – prosiłabym o doprecyzowanie.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Pragnę powiedzieć, że nie widziałam negatywnych informacji na temat tego projektu i jestem mocno zdumiona, że ktoś w ogóle opisał go w taki sposób. Myślę, że wszystkim nam powinno zależeć na tym, żeby podnieść kompetencje cyfrowe zarówno polskiego społeczeństwa, a już w szczególności kompetencje cyfrowe seniorów. Takie naśmiewanie się czy przedstawianie w negatywnym świetle jest wysoce niewłaściwe. Myślę, że może byłoby dobrze, gdyby pan minister w jakiś sposób nam przekazał te artykuły – ja osobiście na przykład chciałabym to przeczytać – żeby wtedy móc się do tego odnieść nawet w sposób publiczny.

Bardzo proszę, pan poseł Zbigniew Babalski, prosi o głos.

Poseł Zbigniew Babalski (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo, można by powiedzieć – tylko proszę mnie źle nie zrozumieć – że ten przedział wiekowy, o którym pan minister mówił, rzeczywiście jest przerażający, ale może być również wielkim szczęściem dla tych

9 z 10, którzy nie potrafią sprawnie poruszać się po cyberprzestrzeni. O czym mówię? O oszustach.

Panie ministrze, zrobiłem taki eksperyment i powiem to publicznie. Podam taki prosty przykład. Głowa państwa, premier, często ministrowie są pokazywani na Facebooku w kontekście „jak łatwo można zarobić pieniądze?”. Na przykład Orlen. Nie wiem, czy państwo widzieliście te reklamy. Widzieliście państwo? W moim biurze pojawiły się dwie osoby w wieku starszym. Przekazały mi te informacje, więc zrobiłem eksperyment. Zalogowałem się, panie ministrze, oczywiście nie robiąc żadnych operacji i nie podając konta. Policja tutaj siedzi. Dysponuję telefonami, zapisałem to jako „Orlen oszuści”. Najczęściej takiej pokusie ulegają osoby starsze.

Panie ministrze, projekt jest naprawdę fantastyczny i trzeba go realizować, ale w ślad za tym powinna być szeroko prowadzona – to, co pan też mówił – edukacja, jak korzystać bezpiecznie i nie dać się pokusom. Mam tutaj osiem numerów, każdy inny. Co jakiś czas dzwonią i pytają, kiedy uruchomię konto, ponieważ czeka na mnie obfity zarobek. Oczywiście nie robię tego, ale przekazałem te telefony u siebie w komendzie powiatowej Policji. To trwa jakieś około osiem do dziewięciu miesięcy. Oczywiście w komendach powiatowych nie prowadzą takich działań, tylko w komendach wojewódzkich są specjaliści, którzy zbierają materiały i próbują coś z tym robić. Chyba na dzisiaj nie macie państwo jeszcze takich narzędzi. Chociaż są tutaj, oni, ci ludzie, się przedstawiają. Powiem jeszcze jedną rzecz – na podstawie języka wynika, że ci ludzie nie są Polakami, najczęściej pochodzą ze wschodu. Nie chcę obrażać żadnego z krajów, ale tak po prostu to słyszę i wyczuwam, że tak jest. Czasami wdaję się w dyskusję i mówię: dlaczego pracujecie na rzecz oszustów? Oni twierdzą, że nie, oni nie oszukują, oni tylko wykonują swoją pracę. Poruszam ten temat, ponieważ dotyka to sporej części osób i trzeba w jakiś sposób docierać i przestrzegać. Bo te dwie osoby, które u mnie były pokusiły się na ten zarobek. Co poradziłem? Nastąpiło to z dnia na dzień, dlatego poradziłem, aby poszły do swojego banku i zablokowały konta, żeby te pieniądze nie zostały ściągnięte. Dość długo o tym mówię, ale to jest proceder, panie ministrze, na który trzeba zwrócić uwagę.

Dostęp do cyberprzestrzeni dla wszystkich – owszem, tak. Edukacja tej grupy, która po prostu nie ma tej możliwości, bardzo jest potrzebna. Powinno być równolegle przestrzeganie, przestrzeganie przed niebezpieczeństwem, jakie na nich czyha poprzez te pokusy.

To tyle, pani przewodnicząca. Natomiast powtarzam, projekt, który chcecie zrealizować, jest naprawdę bardzo cenny i uważam, że trzeba to po prostu robić, tylko równolegle z bezpieczeństwem.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Czy ktoś z państwa posłów chciałby jeszcze panu ministrowi zadać pytanie? Spośród grona gości? Pan Jerzy Płókarz, Bardzo proszę.

Prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Jerzy Płókarz, Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej.

Nawiązując do tego, co pan poseł przed chwilą powiedział – akurat na tamtym posiedzeniu nie było pana posła, a poruszaliśmy temat, jak byli obecni przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości. Chciałbym tutaj powiedzieć, że interwencja podjęta w czasie Komisji okazała się skuteczna. Otrzymaliśmy, organizacja otrzymała informację, że Prokuratura Krajowa zebrała z całej Polski sprawy właśnie takich oszustów, bo dotyczyło to dwóch spraw, m.in. oszustwa naciągania na rzekomo olbrzymi zarobek, i jest prowadzone postępowanie ogólnopolskie. My akurat jako organizacja bronimy starszych osób przed oszustami i pomagamy w uniknięciu przykrych konsekwencji tego typu sytuacji.

Natomiast, panie ministrze, nasza organizacja oczywiście przyłącza się do tych ocen, które mówią, że nie sposób przecenić dobra, jakie niosą działania ministerstwa, podnoszenia kompetencji cyfrowych seniorów, ale w tej beczce miodu jest jednak mała łyżeczka tego dziegciu, bo część osób starszych po prostu nie uznaje na przykład podpisu cyfrowego. Zwracamy tutaj uwagę, że aczkolwiek podpis cyfrowy niesie bardzo wiele dobrego,

wiele możliwości za sobą, ale wydaje mi się, że trzeba uszanować wolę i jednak wprowadzać to na zasadzie fakultatywnej, że może to pomóc, może ułatwić, ale należałoby uszanować zdanie starszych osób, które mówią: mój podpis to jest mój podpis osobisty, nie mam zaufania do zabezpieczeń internetowych. Spotkałem się z taką opinią, gdzie starsza osoba, której usiłowałem wytłumaczyć, że to jest bezpieczne, bo jest potwierdzane na przykład przez bank, mówi: kochany, w Pentagonie dane ukradli, to co dopiero tutaj. Trzeba uszanować jej zdanie, ona uważa, że jej podpis to jest jej podpis, ktoś może złamać kod, zyskać dostęp do tego podpisu i za nią kliknąć. Czy słusznie, czy niesłusznie – to jest odrębna sprawa, ale jest to przekonanie starszych osób. Myślę, że prędzej tę osobę się przekona na zasadzie fakultatywnej niż obligatoryjnej. Taka osoba często się broni przed takim narzuceniem na zasadzie: nie, bo nie, ale jeżeli dostaje do wyboru: zobacz, że nie musisz, ale możesz – łatwiej się ją przekona.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Poproszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi.

Sekretarz Stanu w KPRM Adam Andruszkiewicz:

Dziękuję.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, więc odnosząc się po kolei, może odwrócę tę chronologię, jeżeli Wysoka Komisja nie będzie miała nic przeciwko. Taką podstawową cechą wszystkich e-usług, które wprowadzamy w Polsce, jest oczywiście domyślność cyfrowa, czyli przede wszystkim zakładamy, że w pierwszej kolejności obywatele będą chcieli załatwiać pewne sprawy zdalnie. Natomiast absolutnie w każdym przypadku pozostawiamy zawsze tę ścieżkę tradycyjną, czyli nie ma w naszym państwie żadnej sprawy, żadnej usługi, której nie można załatwić w sposób tradycyjny. To się tyczy chociażby pracy, która się toczy nad ustawą w kontekście aplikacji mobilnej mObywatel, którą będzie można nazwać naszym cyfrowym portfelem, naszym cyfrowym dokumentem osobistym – oczywiście dokument osobisty w portfelu zostanie. Tak samo kwestia tyczy się chociażby spraw wprowadzania doręczenia elektronicznego, nad którymi pracujemy. Wiemy, że docelowo większość obywateli pewnie będzie chciała odbierać swoje przesyłki od instytucji państwowych w sposób zdalny na dedykowaną skrzynkę do odbioru elektronicznego. Natomiast absolutnie każdy obywatel, który będzie miał potrzebę otrzymać w sposób tradycyjny pismo z urzędu, takie pismo będzie otrzymywał z urzędu przez Pocztę Polską jako operatora wyznaczonego w sposób bezpłatny. Czyli tutaj nie będzie z tego powodu ponosił żadnych dodatkowych kosztów. Więc jest pełna zgoda, to jest przede wszystkim edukacja, chęć pokazania dobrych stron, ale nie przymus. Nasz rząd żadnego przymusu planować nie zamierza i stosować takiego przymusu nie będzie wobec osób starszych.

W kontekście tego wątku, który pani przewodnicząca Borowiak poruszała, pan poseł Babalski, ale również pani poseł Matysiak, jeśli chodzi o kampanię dotyczącą takiej edukacji cyfrowej seniorów. Nie chcę wchodzić tutaj w kompetencje państwa Policji, jeśli chodzi o instrumentarium, które Policja posiada do walki z cyberprzestępcami czy cyberprzestępczością. Myślę, że Policja w tej sprawie głos zabierze. Natomiast absolutnie się zgadzam, że edukacja jest podstawą, dlatego też w projektowanej kampanii edukacyjno-informacyjnej, którą będziemy uruchamiać prawdopodobnie od przyszłego roku, na którą mamy zabezpieczony budżet w kwocie mniej więcej 27 mln zł, będzie to kampania ogólnokrajowa, będziemy również chcieli położyć bardzo mocny nacisk na kwestie cyberbezpieczeństwa, także dla seniorów. Czyli będziemy także edukować samych seniorów, pokazywać im zagrożenia wynikające z internetu i przestrzegać ich przed tymi negatywnymi skutkami zbyt błahego podchodzenia do sprawy. Przez takie działania chcemy być obecni w tych mediach tradycyjnych, czyli w telewizji, w prasie, w radiu, w mediach, które są najczęściej odbierane przez naszych drogich seniorów. Dlatego edukacja jest niezbędna.

Jeśli chodzi o kluby rozwoju cyfrowego, mogę pozwolić sobie dla pani przewodniczącej podesłać na adres mejlowy Komisji tego typu publikacje, które się ukazywały. Tam przede

wszystkim w wielkim skrócie chodziło o to, że w samej treści być może nie było jakiegoś negatywnego wyśmiewania, ale tytuł zazwyczaj brzmiał: Rząd będzie budował państwowe kafejki internetowe. To już powodowało, że od razu było to negatywnie odbierane, spotykało się z masowym hejtem, że „ha, ha, kafejek już nie ma", że wiadomo, jak rząd działa, że cofnął się w czasie i tego typu głupoty. To nie są żadne kafejki internetowe, absolutnie to nie ma z tym nic wspólnego. Te publikacje oczywiście podeślę. My to dementowaliśmy, z tym że nasze dementi nie spotkało się z publikacją w tych największych mediach, które te publikacje wcześniejsze zamieszczały. Na pewno nie było to tak dobrze pozycjonowane, jak niektóre portale czyniły to wcześniej. Jest przykre, ale dlatego też o tym chciałem właśnie powiedzieć. Podeślę Wysokiej Komisji przez panią przewodniczącą te przykłady.

Jeśli chodzi o odpowiedzi na pytanie, kiedy startujemy – najpierw startujemy z pilotażem. Planujemy w przyszłym roku, od początku przyszłego roku, mam nadzieję, inaugurować kluby najpierw w 60 gminach. Docelowo będzie to oczywiście pilotaż, który ma na celu pokazać, jak te kluby funkcjonują, to, o czym mówiła także poseł Matysiak, czyli gdzie trzeba dokonywać korekt na bieżąco, jakie sygnały będziemy dostawać. Jeśli chodzi o udział środków, dominujący będzie udział ze strony środków unijnych.

Natomiast jeśli chodzi o gospodarza tegoż klubu, to będą przede wszystkim gminy, stąd też ta liczba. Było pytanie, ile tych klubów będzie, w których gminach będziemy. Mamy niemal 2,5 tys. gmin w Polsce, chcemy być we wszystkich gminach. Tak, żeby nie było absolutnie wyjątków. Jednostki samorządu terytorialnego, które będą gospodarzem tegoż klubu, będą miały główną prerogatywę do wyznaczania miejsca, w którym ten klub się będzie znajdował. Naszym zadaniem będzie doradzanie i wypracowanie takiego poradnika, jak to powinno funkcjonować. Naszym zdaniem powinny być to miejsca lokalne, którym seniorzy ufają, znają, bywają na co dzień w swoich gminach. Jeśli chodzi o edukatorów, to będziemy szczególnie zachęcać do tego, żeby były to osoby wykwalifikowane, które mają doświadczenie w tych sprawach. Wiele organizacji pozarządowych w naszym państwie zajmuje się na co dzień tymi kwestiami, mają wyedukowane kadry. Będziemy zachęcać, by korzystać z tych kadr. Mam nadzieję, że tutaj przed państwem, Komisją, być może, jak ten pilotaż będzie trwał, wtedy warto, żebyśmy się ponownie spotkali i o tym projekcie ponownie porozmawiali.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Uprzejmie proszę o przedstawienie materiału przez pana inspektora Piotra Kuleszę.

Zastępca dyrektora Biura Prewencji Komendy Głównej Policji insp. Piotr Kulesza:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, zaproszeni goście, zgodnie z tym, jak zostałem przedstawiony, reprezentuję Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji i jest ze mną pani młodsza inspektor Wanda Mende, która jest naczelnikiem Wydziału Profilaktyki Społecznej w moim biurze. Nasze działania skupiamy na zapobieganiu przestępczości, o czym będziemy chcieli państwu powiedzieć.

Szanowni państwo, pod koniec 2021 r. według danych GUS liczba ludności w Polsce wynosiła 38,1 mln, z czego 9,8 mln to były osoby 65+ – stanowi to 25,8%. Prognozy prezentowane przez GUS mówią o starzeniu się naszego społeczeństwa. W perspektywie do roku 2050 liczba osób w wieku 60+ wyniesie 13,7 mln i będzie to już stanowić ponad 40% populacji. Mając powyższe na uwadze oraz fakt, że seniorzy z uwagi na swoje predyspozycje narażeni są na stanie się ofiarą przestępstwa – predyspozycje takie jak stan zdrowia, wiek, nadmierna ufność, rutyna postępowania w określonych sytuacjach, ale również takie cechy bardzo szlachetne, tak jak chęć niesienia pomocy, jak empatia – Policja w szczególny sposób otacza troską tę grupę naszego społeczeństwa.

Komendant główny Policji, szanowni państwo, w cyklach trzyletnich określa priorytety dla działań polskiej Policji. Aktualnie priorytety obowiązują w latach 2021–2023. Jednym z nich jest podniesienie efektywności działań Policji w celu realizacji oczekiwań społecznych. Natomiast jednym z zadań wskazanych do realizacji priorytetu jest dostosowanie działań profilaktycznych do zdiagnozowanych zagrożeń. Wskazanych jest kilka obszarów tematycznych, w tym bezpieczeństwo seniorów i cyberzagrożenia. Wymienione

obszary to główne kierunki działań, naszych działań profilaktycznych, w których podstawowy nacisk kładziemy na podnoszenie świadomości odbiorców, jak unikać zagrożeń.

Policja, realizując swoje działania, współpracuje z wieloma instytucjami, w przypadku cyberzagrożeń jest to NASK, ale również ZUS, KRUS, UOKiK, z którymi mamy podpisane stosowne porozumienia. Równo tydzień temu w siedzibie ZUS-u odbyła się konferencja podsumowująca cykl spotkań z seniorami w całej Polsce pod nazwą „Dni seniora". W spotkaniu brała udział pani minister rodziny i polityki społecznej Marlena Maląg oraz zastępca komendanta głównego policji nadinspektor Roman Kuster. Policja bardzo aktywnie włączyła się w działania organizowane przez ZUS, udzielaliśmy wielu porad prewencyjnych na tych spotkaniach.

To, co powiedział pan minister, dla omawianego zagadnienia nie pozostaje bez znaczenia. W styczniu tego roku została powołana nowa jednostka policji, jest to Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości. O ile nazwa biura wskazuje na ofensywny charakter działań, należy pamiętać, że zadania ustawowe dotyczą również zapobiegania przestępczości. Na stronie biura znajdują się aktualne informacje i komunikaty dotyczące metod działania sprawców. W ramach kampanii prewencyjnej „Ty możesz być następny" CBZC wraz z Interpolem na stronie policja.pl przypomina seniorom o podstawowych zasadach bezpieczeństwa w sieci.

Szanowni państwo, na początku stwierdziłem, że seniorzy są grupą narażoną na stanie się ofiarą przestępstwa, ale na pytanie, czy są grupą szczególnie – kładę nacisk na słowo „szczególnie" – zagrożoną cyberprzestępczością, należy stwierdzić, że nie. Po pierwsze, grupa ta rzadziej korzysta z internetu, urządzeń mobilnych, ale po drugie, chciałem zwrócić państwa uwagę również na metody działania sprawców. Powodują one, że narażeni jesteśmy tak naprawdę wszyscy równomiernie. Jeżeli otrzymujemy SMS-y z różnymi linkami, o treści braku zapłaty za przesyłkę, że nie dopłaciliśmy za prąd, proszę pamiętać, że sprawcy nie interesuje wiek odbiorcy, on nawet nie ma pojęcia, do kogo wysyła te SMS-y, ponieważ numery odbiorców generuje system. Sprawca czeka tylko na to, kto się da złapać. Pomysłowość sprawców, jak państwo doskonale wiecie, jest bardzo duża. Podszywają się pod banki, instytucje państwowe, różne firmy, nawet podszywają się pod pana komendanta głównego Policji. Dlatego dużo pracy przed nami.

Jeżeli pani przewodnicząca pozwoli, oddałbym głos pani młodszej inspektor Wandzie Mende, która powie na temat realizacji naszych działań profilaktycznych.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo proszę, pani inspektor.

Naczelnik Wydziału Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji Komendy Głównej Policji mł. insp. Wanda Mende:

Bardzo dziękuję. Witam państwa bardzo serdecznie.

Odnosząc się do tego, o czym powiedział pan dyrektor, i do tego, o czym państwo od początku tej Komisji mówicie, czyli do edukacji – wszyscy zdajemy sobie sprawę, że podejmowanie działań edukacyjnych w każdej grupie odbiorców jest bardzo istotne. Szczególnie ważne dla seniorów ze względu na cechy, o których mówił wcześniej pan dyrektor. Jako Policja też mamy świadomość, że naszym zadaniem jest prowadzenie działań profilaktycznych, trudno mówić tu o edukacyjnych, bardziej o informacyjno-edukacyjnych bądź informacyjnych. Ale rzeczywiście w sferze szeroko rozumianego bezpieczeństwa seniorów, w tym cyberbezpieczeństwa, takie działania podejmujemy.

Uzupełniając jeszcze listę partnerów, z którymi bardzo szeroko współpracujemy, to jest m.in. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – i to taki przykład aktualnej współpracy Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie właśnie w zakresie cyberbezpieczeństwa seniorów. Są to także uniwersytety trzeciego wieku, gdzie bardzo regularnie i bardzo chętnie policjanci włączają się w zajęcia edukacyjne.

To, o czym państwo mówiliście, tutaj szczególnie pani przewodnicząca, o covidzie 2020–2021 r. Pojawił się problem również przed nami jako Policją, jak dotrzeć do osób szczególnie narażonych na zakażenie, tych, które zostają w domu, i jak zapobiec tej sytuacji. Musieliśmy tak jak wszyscy – zakładam, że zarówno nauczyciele, szkoły, jak i wszystkie inne podmioty – jako Policja znaleźć sposoby dotarcia. Przyśpieszyliśmy rozwój róż-

nych sytuacji. Oczywiście wiele tych działań profilaktycznych przenieśliśmy do internetu i też mieliśmy dylematy, długie dyskusje, że jeżeli seniorzy rzadko korzystają, to tego nie przeczytają. Jak sobie z tym poradzić? Oczywiście w materiale, który państwo dostaliście z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, został wskazany chociażby artykuł „Nowa normalność – przewodnik bezpieczeństwa w świecie COVID-19", który został przygotowany przez Biuro Prewencji wspólnie z Biurem do Walki z Cyberprzestępczością oraz NASK-iem we współpracy z Europolem, gdzie zwracaliśmy uwagę na wiele zagrożeń, w tym m.in. bezpieczne zakupy. Tutaj pomysłowość oraz zaangażowanie młodszych osób w społeczeństwie, szczególnie wnuków seniorów, pozwoliło nam dotrzeć przez sieć chociażby za pośrednictwem YouTube'a.

Taki przykład działań na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu, które trwają do dzisiaj, w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca policjanci w godz. 9.00–10.30 prowadzą audycję za pośrednictwem kanału YouTube, który oczywiście jest monitorowany – liczba osób włączających się do tych audycji jest coraz większa. Co więcej, jeden senior drugiemu przekazywał takie informacje i seniorzy zmuszali swoje czy dzieci, czy wnuki do umożliwienia im zainstalowania, odsłuchiwania tego kanału. Rzeczywiście mówią o zagrożeniach w całym województwie, które są istotne i ważne z perspektywy bezpieczeństwa seniorów, ale w tym właśnie robienia zakupów w okresie przedświątecznym czy w okresie związanym z wyjazdami wakacyjnymi, na przykład kiedy pojawił się bon turystyczny itd. czy kiedy pojawiły się, docierały do nas informacje związane ze szczepieniami, których jeszcze nie było. Policjanci opowiadali o fałszywych informacjach odnośnie możliwości zakupu szczepionki. Ale co jest ważne, że na terenie każdej komendy powiatowej w tym samym czasie to przedstawiciel Policji z konkretnej komendy mówił o konkretnych sytuacjach, które do Policji dotarły w danym miejscu. Czyli nie mówiliśmy o sytuacjach z całej Polski, tylko na przykład: w Wałbrzychu była taka i taka sytuacja. Co za tym idzie? Liczba seniorów, teraz dokładnie państwu nie podam, ale przyrost był prawie że geometryczny. Takich wyświetleń było mniej więcej ponad około 1 tys., zanalizowaliśmy to w kwietniu ubiegłego roku. Problem polega tylko na tym, że na tym kanale nie można dyskutować i po audycji pojawiają się pytania, na które policjanci podczas następnej audycji odpowiadają i rozmawiają. Jest to przykład wyjścia naprzeciw tu i teraz. Pomimo tego, że seniorzy już się spotykają w różnego rodzaju klubach, uniwersytet trzeciego wieku rozpoczął zajęcia, dalej na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu seniorzy chcą, żeby ten kanał funkcjonował i pomimo tego, że już obostrzeń pandemicznych nie ma, takie działania dalej się odbywają.

Co więcej, mamy też świadomość tego, że tak jak mówił pan dyrektor, społeczeństwo się starzeje i coraz częściej te osoby, które już zgodnie z ustawą wchodzą w wiek senioralny, to są osoby, które przyzwyczaiły się do internetu, coraz częściej z niego korzystają. Mimo wszystko staramy się publikować wiele informacji. Tak jak pan minister był uprzejmy powiedzieć, że w sieci są poradniki różnego rodzaju, nawet jeżeli sam senior do tego nie zerknie, to ktoś z jego rodziny może go wyedukować. Od kilku lat prowadzone są działania w zakresie bezpieczeństwa seniorów w sieci z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka i składane są życzenia przez komendanta głównego Policji w formie porad skierowanych do wnuczków, żeby dziadkowi czy babci złożyli życzenia, uczulając na perspektywę bezpieczeństwa, szczególnie w tych obszarach, które są dla nich nowe, które odkrywają.

Ponadto myślę, że na terenie całego kraju nie ma jakiejkolwiek komendy wojewódzkiej, która nie przygotowałaby filmów dotyczących różnego rodzaju zagrożeń, które mają seniorów uczulić, uwrażliwić na niebezpieczeństwa. Niektóre oczywiście są związane z chociażby przestępstwami na tzw. legendę, ale duża część coraz częściej pojawia się w związku z zagrożeniami dotyczącymi właśnie internetu, sieci, ochrony swoich danych osobowych, ochrony PIN-u. Doskonale wiemy, że wiele osób, bojąc się, że w stresie zapomni PIN-u itd., zapisuje go. Więc takie elementarne założenia, gdzie, jak to zrobić, żeby pamiętać, żeby zmieniać te hasła, żeby one nie były takie same – tego typu sprawy poruszamy.

Również jest cykliczny – bo zaczęłam od takich bardziej cyklicznych przedsięwzięć – bardzo ciekawy projekt „Cyberbank 2", który ma na celu upowszechnienie wśród seniorów bezpiecznych zasad korzystania z bankowości elektronicznej oraz informowanie,

jak nie stać się ofiarą przestępstwa o charakterze oszustwa bankowego. Tu rzeczywiście na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach wspólnie z przedstawicielami banków, w tym oddziałem Narodowego Banku Polskiego, takie działania się odbywają. Są seniorzy szkoleni, są seniorzy… Perspektywa bankowa też jest inna niż nasza, policyjna, więc wymiana tego typu doświadczeń jak najbardziej jest tutaj wysoko oceniana przez samych seniorów. Seniorzy chcą, żeby to było kontynuowane.

Oczywiście tutaj pan minister był uprzejmy powiedzieć o środkach finansowych, które są niezbędne na realizację chociażby działań profilaktycznych. Wiadomo, że my działamy bardziej lokalnie. Jak już powiedziałam o tych filmach, one się są często puszczane w telewizjach kablowych osiedlowych, telewizjach kablowych na terenie powiatu czy w lokalnych mediach. Jeżeli jednostki przygotowują takie działania, to coraz częściej staramy się odwoływać do takich mediów, ale również staramy się pozyskiwać środki w formie grantów, projektów. Przykład projektu realizowanego na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, która pozyskała środki grantowe z Fundacji Santander, projektu „Seniorze, bądź bezpieczny". Fundacja Santander robi to w ramach „Haki na cyberataki". Tu oczywiście Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu wspólnie z Polską Platformą Bezpieczeństwa Wewnętrznego przygotowały cały cykl – plus materiały szkoleniowe, plus spotkania z seniorami – dotyczący budowania umiejętności skutecznej obrony przed próbami wyłudzeń środków finansowych, w tym, co jest najistotniejsze, najważniejsze, manipulacji. Ponadto realizujemy inne formy monitorowania na terenie kraju przez Policję i placówki bankowe oraz podnoszenia kompetencji, które wielu z nas wydaje się, że je posiadamy, a też często niestety najpierw klikniemy, potem pomyślimy, bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej.

Wiele tych projektów, które jako Policja wspólnie czy z samorządami, czy z organizacjami pozarządowymi, czy właśnie z już wcześniej wymienionymi organizacjami realizujemy, dotyczy przede wszystkim tego, żeby zachęcić seniorów do korzystania z bankowości elektronicznej. Aby właśnie listonosz nie przynosił emerytury czy renty, ale żeby ona wpływała na konto, a jak już tak się dzieje, to żeby senior mógł z niej bezpiecznie korzystać. Takie kilka przykładów chociażby, bo mogłabym o tym dużo mówić, na przykład „Senior@NET", „Świat w realu, a świat w necie, jak być bezpiecznym – czy już wiecie?" – pod takim hasłem zachęcamy seniorów, „Bezpieczeństwo seniorów", „Bezpieczeństwo seniora w sieci oraz w kontaktach z nieznajomymi". To, co jest bardzo istotne i ważne, że wszystkie jednostki organizacyjne Policji włączają się corocznie w obchody europejskiego Dnia Bezpiecznego Internetu i nie tylko. Adresujemy to do młodych ludzi korzystających w dużym stopniu z tych zasobów sieci, ale także pamiętamy w tym dniu o seniorach i podczas spotkań edukujemy seniorów, jak być bezpiecznym.

Jeszcze kończąc to wystąpienie, dodam tylko, że od kilku lat w Policji staramy się o… Znaczy podjęliśmy działania związane ze standaryzacją naszych działań. Szczególnie mówimy tu programach profilaktycznych. Jeżeli chodzi o każde inne działania, chcemy, żeby one były na odpowiednim poziomie, więc również podnosimy poziom wiedzy policjantów, gdyż abym mogła edukować we właściwym zakresie związanym z cyberbezpieczeństwem, to sama muszę mieć taką wiedzę. Tutaj na przykład jest projekt z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, który już powoli zmierza do końca „Fałszywy telefon – zagrożone oszczędności", jest realizowany na terenie pięciu komend wojewódzkich w Polsce. Miałam okazję uczestniczyć w jednym ze szkoleń, gdzie na przykład przedstawiciel jednego z banków, nie będę wymieniała nazwy, który zajmuje się bezpieczeństwem w tym banku, pokazywał właśnie tę stronę, co bank robi, jak możemy wspólnie współpracować w zakresie materiałów edukacyjnych i edukowania różnych grup odbiorców, szczególnie osób starszych, bo projekt jest do nich adresowany. Więc my także podnosimy poziom wiedzy zarówno policjantów pionu kryminalnego, którzy zajmują się ściganiem, ale również policjantów pionu prewencji, którzy realizują te zadania profilaktyczne, dlatego że wiemy, że jest to bardzo istotne i ważne. Co więcej, realizujemy zaproszenie każdego z podmiotów, czy to będzie dom pomocy – i takie działania też się odbywały w domach pomocy społecznej – czy to będą różnego rodzaju kluby seniorów czy uniwersytety trzeciego wieku. Mamy świadomość, że trudno jest nam trafić, choć staramy się przez dzielnicowych, do seniorów, którzy nie są aktywni w wieku senioralnym, czyli sie-

dzą w własnych domach. Jest to jeszcze grupa, gdzie staramy się pozyskać jakiekolwiek metody i sposoby działań, choć docieramy z nimi, przynajmniej w dobie COVID-19 staraliśmy się dotrzeć poprzez ulotki, w których informowaliśmy o tym, co było w internecie, w materiałach, które miały w jakikolwiek sposób uczulić na robienie zakupów online. Jednak mamy świadomość, że ten kontakt jest bardzo ograniczony i ta grupa jeszcze jest do zagospodarowania.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani inspektor i panu inspektorowi.

Będę musiała za chwilę państwa opuścić, przekażę prowadzenie pani przewodniczącej Burzyńskiej, ponieważ mam głosowania.

Szanowni państwo, mam tylko kilka krótkich pytań. Pierwsze pytanie do pani inspektor. Mówiła pani o tym kanale policyjnym na YouTubie – czy to są kanały wszystkich komend wojewódzkich, czy tylko niektórych? Właśnie wyobrażam sobie, że jednak uda się tak poczynić, aby wszystkie komendy wojewódzkie miały takie swoje kanały. Dlatego że powinniśmy troszczyć się o bezpieczeństwo seniorów w całym kraju w sposób równomierny. Tutaj znowu taką formą dominującą są te większe ośrodki i za każdym razem w sprawozdaniu czytamy, że jednak są to duże miasta. Dobrze byłoby, żeby jednak, jeśli to jest coś, co się sprawdza, taki kanał był w każdej komendzie wojewódzkiej. Myślę sobie, że dobrą formą byłyby takie czaty wojewódzkie w komendach dla seniorów. Jeśli są pytania, żeby można było od razu w trakcie czatu zadać pytanie i na to pytanie uzyskać odpowiedź. Bo jednak odroczony termin do kolejnej emisji na kanale policyjnym przynosi negatywne skutki.

Jeszcze jedna kwestia. Tutaj pytanie z kolei do pana inspektora. Czasem odnoszę takie wrażenie, że mamy jakby sprawców na tacy. Bo mamy numery telefonów, z których przychodzą do nas SMS-y. Sama za każdym razem niemalże publikowałam, kiedy otrzymywałam fałszywy SMS, że muszę zapłacić jakieś grosze, uregulować za energię elektryczną czy za jakieś inne medium, robiłam screenshota, publikowałam na przykład na platformie komunikacyjnej ogólnodostępnej i podawałam ten numer telefonu, ostrzegając. Pytanie, co się dzieje w takiej sytuacji. Czy nie powinno być tak, że… Może inaczej – czy jest reakcja Policji? Bo obserwuję, że często na przykład na Twitterze internauci oznaczają polską Policję. Czy państwo wtedy reagują? Czy jest taka możliwość, że jest znany numer telefonu i natychmiast w tym momencie coś się z tym dzieje? Wiem, że pewnie te numery są też wciąż nowe. Natomiast moje pytanie jest też takie, czy jesteście państwo w kontakcie z poszczególnymi operatorami sieci. Czy oni nie powinni też jakby uczulać się na to i takie numery blokować? Jak to wygląda w przepisach prawa? Bo jednak czasem odnoszę takie wrażenie, że niby mamy te numery telefonów, tak jak mówił pan poseł Zbigniew parę minut temu, konkretne osoby, ale one dalej funkcjonują i dalej oszukują. Czyli jak my się możemy rzeczywiście, realnie przed tym bronić? Co możemy zrobić albo na ile powinniśmy zmienić przepisy prawne, żeby rzeczywiście jak najszybciej schwytać tych przestępców, blokować numery telefonów? Czy nie powinno być tak, że operatorzy komórkowi powinni wiedzieć, że jeśli z numeru X są rozsyłane takie fałszywe informacje, których konsekwencją są oszustwa, czy to nie powinno być automatycznie blokowane? Bo być może wystarczy po prostu drobna zmiana w przepisach prawa. Nie wiem tego, dlatego pytam. Ta reakcja moim zdaniem powinna być błyskawiczna.

Bardzo dziękuję. Odsłucham sobie państwa odpowiedź.

Bardzo przepraszam, ale wzywają mnie telefonicznie, jestem potrzebna na głosowaniach. Więc pozwólcie państwo, że podziękuję za obecność. A oddaję prowadzenie pani przewodniczącej Burzyńskiej.

Naczelnik wydziału w KGP mł. insp. Wanda Mende:

To w międzyczasie, jeżeli państwo pozwolicie, to odpowiem na te kanały YouTubie.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Tak, tak oczywiście.

Naczelnik wydziału w KGP mł. insp. Wanda Mende:

Nie są to tylko duże ośrodki, ponieważ mówiąc o komendzie wojewódzkiej, mówię o województwie dolnośląskim. Tam każda komenda powiatowa prowadzi ten kanał dla swoich mieszkańców. Czyli to jest każda mała miejscowość, w każdej miejscowości na terenie tego województwa to się odbywa w tym samym czasie. Na stronach zarówno komend powiatowych, jak i komendy wojewódzkiej jest to rozreklamowane. Była taka oddolna potrzeba i choć początki oczywiście nie były łatwe, ale tak się to zadziało. Więc tutaj, jeżeli chodzi o województwo dolnośląskie, to jest całe województwo zaopatrzone.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca otworzyła dyskusję. O głos prosi szanowna pani doktor. Proszę, pani Elżbieta Ostrowska.

Przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Elżbieta Ostrowska:

Dziękuję bardzo. Elżbieta Ostrowska, reprezentuję Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Szanowna pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, chcę zabrać głos, odnosząc się do obu wiodących tematów naszego spotkania. Natomiast przede wszystkim chciałabym wyrazić ogromną satysfakcję z faktu, że Komisja podjęła te tematy. Bo zarówno to, że się nad tymi sprawami pochylamy, jak i wypowiedzi pana ministra, pana komendanta świadczą o tym, że sprawa zwiększenia kompetencji cyfrowych seniorów, ale również zwiększenia bezpieczeństwa seniorów również w cyberprzestrzeni jest już problemem społecznym. To nie jest już drobna sprawa, którą można zlekceważyć.

Z ogromnym zainteresowaniem wysłuchałam zwłaszcza informacji pana ministra o tworzeniu tych sieci, powiedziałabym – punktów, w których osoby starsze będą mogły nabyć i trenować swoje umiejętności cyfrowe. Myślę, że jest to szalenie ważne, bo bardzo wiele starszych osób, zwłaszcza tych w bardziej już podeszłym wieku, nigdy nie zetknęło się z internetem, nie korzystały z niego. Korzystanie bez odpowiedniego uświadomienia może stwarzać dla nich określone zagrożenia. Panie ministrze, to jest znakomity program, nie bałabym się nawet określeń „kafejka internetowa", to nie jest złe. Ważne, że to funkcjonuje, że wiedzą już o tym seniorzy, że mogą trafić do takich punktów i tam uzyskać pomoc, zobaczyć, że może ten internet to nie jest coś takiego strasznego i że wiek nie jest przeszkodą, żeby przynajmniej w podstawowym zakresie uruchomić.

Chciałam też przy tej okazji powiedzieć, że rzeczywiście bardzo często, ponieważ mój związek działa na terenie całego kraju i wiele moich oddziałów korzysta ze współpracy z miejscowymi komendami Policji… Bardzo przy tej okazji za to dziękuję, bo to jest bezcenna pomoc, jeżeli chodzi o uświadamiane seniorom, jakie zagrożenia na nich czekają. Ale chcę też powiedzieć o jeszcze jednym. Wspominałam o tym, ale jeszcze krótko powtórzę. Niezależnie od współpracy z Policją, z aktualnymi funkcjonariuszami Policji podjęliśmy taką inicjatywę z Zakładem Emerytalno-Rentowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji „Świadomy senior – bezpieczny senior". Jej ideą jest to, aby emerytowani funkcjonariusze Policji, ale również innych służb spotykali się z emerytami cywilnymi, że tak powiem. Z własnego, bogatego doświadczenia zawodowego dzielą się tym jakie, zagrożenia czekają na seniorów i jak w miarę możliwości ich unikać. Nie jest przypadkiem, że pierwsze spotkanie z tego cyklu, które zorganizowaliśmy, dotyczyło przestępstw w cyberprzestrzeni. Muszę powiedzieć, że moje koleżanki i koledzy seniorzy – kiedy przekazywałam informacje o temacie spotkania, spotkałam się trochę z reakcją: my i cyberprzestrzeń, czy nas naprawdę to dotyczy? Po kilkunastu minutach wykładu – rewelacyjnego skądinąd – okazało się, że wszystkich nas to dotyczy. Bo my wszyscy, również my, seniorzy, czy chcemy, czy nie chcemy, czy wiemy o tym, czy nie wiemy, funkcjonujemy w tej cyberprzestrzeni. Ta wiedza, jak funkcjonować, czyli nie wyrzekać się tej możliwości uczestnictwa w różnych obszarach życia, ale jednocześnie robić to w miarę bezpiecznie, jest wiedzą bezcenną. Chcę powiedzieć, że te spotkania w dalszym ciągu planujemy, w tej chwili w listopadzie kolejne, które będzie dotyczyło tak szeroko rozumianego bezpieczeństwa osób starszych.

Tak że dziękuję za całą dotychczasową współpracę. Liczę, że państwa działania w dalszym ciągu będą miały miejsce.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo. Jak zwykle bardzo, bardzo pouczające, bardzo mądre wypowiedzi pani Elżbiety Ostrowskiej. Dziękuję bardzo.

A teraz o głos prosi pan Kordian Kulaszewicz, Fundacja Adaptacja, Rada ds. Polityki Senioralnej. Bardzo proszę.

Prezes Fundacji Adaptacja Kordian Kulaszewicz:

Pani przewodnicząca, szanowni goście, chciałem podziękować za to wsparcie, bo faktycznie jest ogromne. Jesteśmy edukowani, są debaty, komenda wojewódzka, komenda miejska, naprawdę wszystko fajnie działa. Tylko jest jedno ale. Miałem akurat taką nieprzyjemność spotkać się z panią oszustką face to face, która oszukała moich seniorów. Do dziś jest na wolności. Do dziś jest na wolności. Komenda Policji, z którą współpracuję, mówi, że ma związane ręce. Pani miała mieć rozprawę w listopadzie, przedstawiła zwolnienie i kolejna rozprawa jest w styczniu. Pani chodzi z kolejnymi seniorami i ich oszukuje. Wezwałem Policję, bo wiedziałem, że jest na zwolnieniu, a następnego dnia spotkałem ją na spacerze w Gdyni. Co Policja powiedziała? Ale my ją możemy tylko wylegitymować, to pan musi do prokuratury ją zgłosić. Co tu jest nie tak? Dołączam się do tego co mówi pani przewodnicząca doktor Joanna Borowiak. Co jest w tym prawie nie tak? Bo jeżeli ktoś jest chory, to moim zdaniem leży w łóżku, jeżeli nie może być doprowadzony, a nie nabiera kolejne osoby. Serce mi krwawi, jeżeli widzę i nie mogę nic zrobić – kolejna seniorka jest oszukiwana. Na szczęście, kiedy zawołałem Policję, narażając swoje życie i moich bliskich… Bo nie wiem, z kim ona współpracuje i z kim ona jest, że tak powiem, po imieniu. To ja dostanę rykoszetem za to, że kolejny raz, kiedy wezwałem Policję, ta seniorka po prostu była zszokowana, że ją ktoś legitymował.

Proszę państwa, tak nie może być. Szanuję Policję z każdej strony. Nawet kiedy ktoś wypisuje z mojego miasta jakieś obelgi, to wzywam miasto do tego, żeby zamalowywać te głupie napisy. Ale pomóżcie, naprawdę pomóżcie, bo to jest już tragedia, że osoby, które są wskazane, które są świadkami, które mówią nam wprost, że są oszukiwane… Ci ludzie dalej chodzą… Co my mamy zrobić? Czy muszę narażać własne życie? Też jestem osobą zaufania publicznego, mam swoją rodzinę i ci kochani seniorzy, którzy patrzą na to, bo też ją widzą, to mówią: Kordian, co tu jest nie tak? Dlaczego ta pani jest jeszcze na wolności? Bardzo proszę o taką sensowną odpowiedź, bo kiedy ostatnio wzywałem Policję i pani policjantka czy pan policjant, już nie pamiętam, mówił do mnie, że oni mogą tylko wylegitymować. Czy to jest prawda, że mamy związane ręce, że możemy tylko legitymować i nic innego nie możemy zrobić osobie, która jest na zwolnieniu lekarskim, a powinna być w więzieniu?

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo. Sytuacja, którą pan przedstawił, jest wyjątkowo bolesna i cierpiąca z punktu widzenia rozwiązania prawnego, ponieważ z jednej strony państwo będziecie udzielać informacji. Natomiast jest także wiele innych czynników. Bo jeżeli pani jest na zwolnieniu lekarskim, to pani ma źródło pracy, czyli ma miejsce pracy. Jeżeli ma L4, mówiąc obrazowo i kolokwialnie, to jakiś lekarz je wystawił. Szanowny panie, L4 nie jest wystawiane tylko dla osoby leżącej, bo może być także osobą chodzącą. Niemniej jednak tu zazębia się przestrzeganie wielu instytucji, które powinny po drodze znaleźć jakiś wspólny mianownik. Ponieważ tym wspólnym mianownikiem może być zagrożone życie seniorów, ale również i bezpieczeństwo. Senior, szanowni państwo, jest tą osobą, która oprócz codziennych czynności potrzebuje spokoju i taki strach bardzo szybko może zachwiać w psychice tego człowieka. Cóż to jest za życie, ta jesień życia, o której tak dużo mówimy, rząd tak dużo stara się robić, jeżeli będzie ona zakłócona czynami oszustów.

Bardzo proszę, czy jeszcze ktoś ma pytania? Jeżeli nie, to bardzo proszę o udzielnie odpowiedzi. Bardzo dziękuję panu ministrowi i pani za obecność na Komisji. Dziękuję.

Zastępca dyrektora biura KGP insp. Piotr Kulesza:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, odniosę się jakby do dwóch aspektów. Pierwszy to to, o co pani przewodnicząca pytała – o numery telefonów, które się wyświetlają, które są znane, a ludzie dokonują dalej oszustw. Tak jak mówiłem na początku, reprezentuję pion Policji, który zajmuje się zapobieganiem przestępczości. Ale z uwagi na fakt, że żeby kogoś uczyć, jak zachowywać się bezpiecznie, my musimy też poznać mechanizmy działania sprawcy, żeby wiedzieć, o czym mówimy do ludzi, stąd nasza ścisła współpraca z policjantami z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości – również poruszałem ten temat. Rada jest taka, żeby po prostu spamować te numery telefonów, powiadamiać organy ścigania, że z tych numerów… Tylko, szanowni państwo, nie chcę wchodzić w techniczne sprawy, bo na tym się nie znam, ale ten numer jest jakby przykrywką. Proces dochodzenia do faktycznego numeru, z którego sprawca dzwoni, jak to było wcześniej powiedziane, nawet z akcentem wschodnim, jest żmudny i wymaga współpracy międzynarodowej. Rozumiem państwa, wydaje się to bardzo proste, tak, że mówią: dlaczego Policja nie działa? Przecież mamy numer telefonu, na pewno jakaś osoba za tym numerem się kryje. To nie jest takie proste. Z tego co wiem, te procesy są bardzo żmudne w dochodzeniu. Ale zachowujmy czujność. Jeżeli będziemy zachowywać czujność, nie damy się złapać. Tak jak mówię, reagujmy, powiadamiajmy organy ścigania. Przy czym ten numer, który się wyświetla, to nie jest taka prosta sprawa, że za nim kryje się Kowalski, do którego dotrzemy po dwóch, trzech dniach. To są bardzo żmudne procesy, przestępcy stosują różne systemy maskujące swoją tożsamość.

Jeżeli chodzi o sprawę, o której pan mówił – nie znam tej sprawy. Ciężko mi się wypowiadać, musiałbym się z nią zapoznać. Ale z tego co rozumiem, osoba, o której pan mówi, jest już przed obliczem organów wymiaru sprawiedliwości. Czyli proces śledczy został zakończony i jest zwalniana z uczestnictwa w postępowaniu sądowym, czyli sąd wydaje na to zgodę. Jeżeli, szanowni państwo, ze strony sądu pojawi się nakaz doprowadzenia, zatrzymania, my natychmiast, ale to natychmiast, wykonalibyśmy te czynności. Odnoszę się do tego legitymowania, tego, co pan mówił, że policjanci mówią, że mogą tylko wylegitymować. Natomiast jeżeli faktycznie w dalszym działaniu ta osoba podejmuje, usiłuje czy dokonuje kolejnych przestępstw, to nie wyobrażam sobie bierności Policji i tego, żeby nie podjęła działania. Natomiast ciężko mi się wypowiadać za wymiar sprawiedliwości, bo wydaje mi się, że to specjalni lekarze wystawiają te zaświadczenia o stanie chorobowym i nad tym można by się zastanowić. Natomiast jeszcze raz mówię, ze strony Policji nie dopuszczam nawet takiej możliwości, że zgłasza pan – i bardzo dziękuję za tą postawę obywatelską – że następuje przestępstwo, a Policja nie reaguje. To coś tu jest nie tak i na pewno musielibyśmy to wyjaśnić.

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa jeszcze chce zabrać głos?

Jeżeli nie, to pozwólcie państwo, że choć nie uczestniczyłam w całości Komisji, ale również odsłucham, jakie tematy zostały poruszane i jak przebiegała dyskusja, powiem jedno. Zarówno ze strony służb mundurowych, zarówno ze strony rządu, zarówno ze strony organizacji, które państwo reprezentujecie, ale i najbliższych musimy mieć szczególną czujność, ponieważ żyjemy w czasach z jednej strony ułatwiających funkcjonowanie, ale z drugiej strony bardzo niebezpiecznych. Bo w sposób bardzo szybki można oszukać, a tym samym doprowadzić do psychicznego załamania szczególnie seniorów, ale to dotyczy nie tylko seniorów. Tutaj nawiąże do słów pani doktor, mianowicie tych wykładów i wykorzystania potencjału wiedzowego emerytowanych już funkcjonariuszy i spuentuję to takim jednym zdaniem. Na naukę nigdy nie jest za późno, ale na zaopiekowanie się innym również jest czas dla każdego, bo w pewnym momencie naszego życia to my będziemy musieli być zaopiekowani czy przytuleni przez osoby, które będą żyły dekadę za nami później.

Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że Komisja przyjęła przedstawioną informację do wiadomości.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo.